Ilmub 2 korda nädalas kolmap. ja laupäeval.
Toimetus ja talitus
Jõhvis
Turuplats Nr. 1.
Kõnetraat nr. 4.
Toimetaja kõnetunnid kella 11—1.
Talitus avatud 9—6.
Kuulutuste hinnad:
Veeru millimeeter kuulutusküljel 3 snt. eesküljel 10 senti, tekstis 12 senti.

ALUTAGUSE ELU

Jõhvi ja Alutaguse häälekandja

Üksik number 5 senti.

Tellimishind postiga
1 kuu —40 senti, 3 kuud — 125 senti, 6 kuud — 230 senti ja aastaks —450 snt.
Välismaale poole kallim
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja postiagentuurid.

Nr. 58 (521). Jõhwis, kolmapäewal, 2. augustil 1933. a. IV. aastakäik

Narva sensatsioon.

Kadastiku, Paemurru, Siivertsi, Kreenholmi, Lina- Kalevivabriku, Jaanilinna ja Narva ääremaade vabakutseliste liit.

Wiimaseks „polittiliseks sensatsiooniks", kirjutab laupäewane „Nool", on Narwas, uue rühmituse loomine, kuhu kuuluwad enamikus endised töörakondlased ja erapooletuks jäänud sotsialistid. Uue rühmituse hingeks on üks kohalikest ajalehe toimetajaist. (Näiwalt wiibatakse siin U. Kullendile). Rühmituse nimi on õige pikk: „Kadastiku, Paemurru, Siiwertsi, Kreenholmi, Lina- Kalewiwabriku, Jaanilinna ja Narwa ääremaade wabakutseliste, tööliste ja ametnike ühine nimekiri: Uus rühmitus tahab walimistele tulla suure aplombiga. Praegu on käimas läbirääkimised wabrikutöölistega. Walminud on ka „uhked" liikmekaardid.

Rühmituse hing on endine aabramsots, õige pahempoolse kallakuga (kas mitte ilsopsots?); peab praegu ajakirjanikuna läbirääkimisi seniseſt polittikast pettunud töörakondlastega.

Liiguwad ka kohalikud wabadussõjalased. Liiguwad kuulduſed, et nad tahawad eelolewail walimistil kandideerida oma nimekirjaga. Selleks olewat kohapealne wabadussõjalaste juht K. Podrätsik ühes oma mõttekaaslase (!!!) prefekt Kanega käinud waatamas ostu eesmärgil isegi üht kohalikku trükikoda ja loonud sidemeid ühe rahwuslikku keskerakonda kuuluwa lehega, mis juba nüüd aegajalt ilmutab õige heasoowilikke ja propageeriwaid kirjutisi wabadussõjalaste liikumiseſt.

Ainult sotsialistid waikiwad saladuslikult. Kuuldawasti olewat kohapealsed sotsialistid jagunenud kahte leeri: parempoolsed eesotsas linnanõunik J. Metsatalugaja pahempoolsed eesotsas M. Speegiga. (?)

Murelikult käiwad ringi keskerakondlased. Kristlane (sic!) J. Lust, praegune Soome konsul, ei tihka suwitadagi, töörakondlased Mikk Ambos ja T. Käbin uuriwad oma erakonnast lahkulöömise wõimalust, kuna notar J. Hansing suwatseb sootuks polittiliselt arenilt taanduda. Samuti J. Matto".

Nii „Noole" wiimaseid „sensatsioone" Narwast. Et „Kadastiku, Paemurru jne., jne., jne." lohemaolise pealkirjaga nimekiri eelseiswatel omawalitsuse walimistel wõib weepinnale tõusta, näib isegi wõimalik olewat, seſt reaalseid tulemusigi ennustawad liidrid ise ja tõenäoliku arwestuse järele. Kodanikkude liidul on 8 nimekirja, igas nimekirjas 40 nime, kelledeſt peaaegu kõik hääleõiguslikud kodanikud seega on liidule kindlustatud enam-wähem (8×40)-320 häält.

Et prefekt Kaneſt on saanud Podrätsiku mees ja igiwanast rahwaerakondlaseſt J. Lustiſt kristlane, siis autor näib ise elutsewat kuu peal ja on lahkelt „suwatsenud" Narwast saata „Noolele" polittilist kõmu.

Sõnumikke N.-Jõesuust.

Sebedeuse torni elupäewad loetud.

Neil päewil Narwa 2. jsk. rahukohtuniku juures oli arutusel Narwa-Jõesuu „Sebedeuse torni" küsimus, kuna eelmisel korral kostja mitteilmumisel asjaarutamise kohus oli sunnitud lükkama edaſi. Seekord kohus tegi otsuse, et torni omanik August Allik on kohustatud teatud tähtaja jooksul torni koristama mererannalt. Wastasel korral alewiwalitsus on õigustatud torni lammutama omaniku kulul. Kohtuotsuse põhjal torni koristamise wiimaseks tähtpäewaks on täna, esmaspäew. Kuid täna kella 12-ni päewal Sebedeuse torn seisis weel „terwes omas hiilguses" paigal, ilma, et lammutamiseſt oleks märkigi. Kui tänase päewa jooksul torni ei hakata maha wõtma, saadab alewiwalitsus järgmisel päewal töölised, kes wõtawad torni maha. Näib nii, et torni omanik ootab seda.

Ballett mererannal.

Kolmapäewal, 2. augustil algusega kell 7 õhtul N.-Jõesuu mererannas on E. Kotschnewi balletistuudio õpilaste esinemine meeleoluste tantsudega. Ettewalmistusi ja harjutusi selleks on tehtud juba mõnda aega, mistõttu wõib loota kõigiti edukat esinemist. Tantse saadab sinfoonia orkester N. Goldschmidti juhatusel. Saatemuusika on koostatud Ed. Griegi, Fr. Schuberti, Fr. Kreisleri, W. A. Mozarti, M. Moszkowsky, A. Rubinsteini, P. Tschaikowsky j. t. helitöödest, nii et külastajad naudiwad head muusikat ja ühtlasi meeldiwat tantsu. Konferansjeeks on Walerian Muurmetsä. Tormise wõi wihmase ilmaga etendus lükatakse edaſi.

Kuurordi kaunim õhtutualett.

Läinud pühapäewal N.-Jõesuu kuursaali tabareeõhtul toimus daamide õhtutualettide wõistlus, kus esimese auhinna sai punaseſt siidipitsist õhtukleidiga pr. Pääsuke, Tallinnaſt. Teise auhinna wääriliseks tunnistati prl. Wahtmeister, samuti Tallinnaſt, roosa kleidiga.

A. Erapart täie tervise juures.

Neil päewil lewis linnas kuuldus, et Kreenholmi wanglas olewat eneſe poonud üles autojuht August Erapart, kes wiibib praegu oma naise tapmise pärast eeluurimise all. Nagu wanglaſt järelepärides selgus, pole sellel jutul mingit aluſt; A. Erapart on täie terwise juures.

Huwi ühistegewuse näituse wastu.

Tartus 25.—29. augustini korraldatawa ühistegewuse näituse wastu tuntakse ühistegeliste asutiste ringkondades laialdaſt huwi. Näitusel esinewad mitte ainult ühistegelised keskasutised waid suuremal määral kohapealseid wähemaid ühistegeliſt asutiſt. Kuna ühistegewuse näitus on esmakordne, siis kujuneb see ühistegewuse huwides demonstratsiooniks.

Ühel ajal ühistegewuse näitusega on oodata Tartu suuremal määral ühistegelaste ekskursioone.

Õpetlik külg Tartu näitusel.

Eelolewal Tartu näitusel on pööratud eriliſt rõhku õpetlikule küljele. Kuna sel ajal üle maa kokku tuleb suuremal arwul maainimesi siis näituse platsil korraldatakse mitmesuguseid demonstratsioone ja näitlikke katseid. Kogu näituse testel antakse asjatundjate poolt igas põllumajanduslikus küsimuses tasuta seletusi. Näituse kawasse on wõetud ka rida õneſid.

Sellega on püütud näitust edaſi erendada õpetliku külje pooleſt.

NÕUETAVAIM JA PARIM SAUNASEEP!

Mitmed kõrgemad auhinnad.
Proovige ja otsustage ise!
Seebivabrik „VERONIKA"
Tartus.

Teade.

Teisipäewal, 1. augustil Pimeala kontserdil esineb solistina fagotil kunstnik Kirikal.

Narwa linn lennukite mürinas.

Vihmane ilm ei takistanud lennupäeva pidamist. — „Rahvaste rändamine" Tallinna maanteel. — Purilennuk — päeva naelaks.

Üldsissetulek lennupäevast 1000 krooni.

Täna-uuseks lennupäewaks taewataat saatis wastu ootust tuuka ja wesise ilma. Juba warahommikul taewa-öllo katsid sünged pilwerünnak, mis ei ennustanud head. Täpselt enne pidustusi hakkas tibama peent hoowihma, mis lühemate waheaegadega kestis õhtuni. See löi tuju alla ja publikut oli selletõttu tunduwalt wähem kui mulla, kuid ega sellegipooleſt pidu ei jäänud pidamata.

Wõrreldes läinud aastaga, tänawuse **lennupäewa kawa sisaldas narwalaste e palju uudset,**

mistõttu ka huwi päewa wastu, waatamata ebasoodsale ilmale, näis olewat üsna suur.

Pühapäewa hommikul löi juba „pidulikku" meeleolu lennukite mürin linna kohal. Warahommikul saabus Ungern-Sternbergi lennuk slepis purjelennukiga, mis lühema tiiru järgi linnakohal, laskus aerodroomile. Kogu hommikupoole tiirles linna ja N.-Jõesuu kohal kaitsewäe lennukite riwi, pildudes kuiseid lennupäewale.

Kuigi taewas oli kahtlaselt hall ja silmapiiril ähwardas sinine wihmapilw, algas juba kella 12 ajal päewal

„rahwarändamine" Pritska männikusse.

Tund enne lennupidustuste algust oli juba Tallinna maantee kujunenud otse suurlinna „esplanaadiks". Nii kaugele, kui silm küünis, kirendas tee rahwamereſt, mille wahelt murdsid waewu teed tälskiilutud autod ja omnibused. Rohkesti oli lennupäewale minejaid ka hobusõidukitel ja jalgratastel, kuid jalakäijaid oli kõige enam. Seetõttu oli komandeeritud kohale ka kogu politseireserw korda pidama. Lennuplatsi juures oli korrawalwel tükk tegemist, et hoida ära „alatagnse publiku" walgumist üle wilsapõldude aerodroomile. Peagi täitusid teeäärsed kraawikaldad inimmurruga. Siia asusid need, kes ei jaksanud wõi ei raatsinud pääsmeid lunastada. Ja milleks ka „jumala muidu" raha maksta, kui aia tagant näeb samahästi kui platsiltki. Mitmetel oli wõetud kaasa kimbud-pambud toidupoolisega ja tüllap seal „lennupäewa liikugi" tehti.

Kaasa arwates muiduwaatajaid,

lennupidustustest osawõtjate arw küünis üle 4000.

Täpselt 10-minutilise hilinemisega asuti kawa täitmisele ja... kohe oli wihm käes. Awasõna ütles Narwa õhuasjanduse-ühingu abiesimees maj. J. Lepp, mille järele teedeministeeriumi esindaja insp. Elbrecht andis ülewaatliku seletuse eralennuasjanduse tähtsusest kaubanduslikul alal.

Kawa esimese numbrina tõusis õhku Ungern-Sternbergi rebukollane klemmsüsteemiline lennuk, omaniku enda juhtimisel. Lennuk demonstreeris haruldase täpsusega tõusu ja maandumist, kihutades kõrwalukustawa põrinaga üle publiku.

Teisena tõusis taewalaotusesse Tallinna õhuasjanduse ühingu wesihall lennuk ES Agu Raab-Schwalbe süsteemi, juhituna lendur Schmidtist. Lennuk tiirles kuni ½ km. kõrgusel, sooritades wigurlende. Äkilised allalaskud, pöörangud ja surmasõlmed tegid mõnelgi õrnemasoo esindajal „tuule" südame alla — hirmukilleid ja hädaldamisi oli kuulda mitmest suust ja juige lendur sai seega „daamide lemmikuks.

Kaitsewäe hallid Avion-tüüpi

teraslinnud näitasid, kuidas linduderiigis tehakse riwidrilli.

Korrapärases riwis tolm lennukit sooritasid taewa laotuses nagu komando peale pöördeid ja laskusid.

Lennupidustuste tõmbenumbriks kujunes aga Ungern-Sternbergi

purilennuki õhkutõusmine,

see lennutehnika „ime", mootorita ja propellerita lennumasin wõeti 100 meetri pikkuse terastrossiga „päris lennuki" sleppi ja nii sõit läks pilwepiirile lähti. Purjelennukis istus Wiljandi lendur U. Brasche. Kui lennukid olid tõusnud 500 meetri kõrgusele, wisati trossi alla ja purjelennuk jäeti „omapead". Sulawalt liuelbes lennuk planeerudes maandus uuesti aerodroomile. Narwalastele oli see suureks uudiseks. Rahwas jookſis rüſinal kokku. Igaüks tahtis lähedalt kaeda ja katsuda toda kummalist süstakujulist „rüstapuud".

Wahepeal ilmusid Jõhwi kandist filmapiirile

kaitsewäe kolm häwitajalennukit,

mis aerodroomi kohal tegid mõned tiirud ja kadusid jälle, ilma et ennast lähemalt oleks suwatsenud näidata.

Lennukite demonstratsiooniga oli kawa läbi ja rahwapeo osas algasid lõbulennud publikule. Neid õnnelikke, kelle süda ja rahakott kannatas taewa all lendamist, oli paarikümne ümber. Loteriikastist tõstsid 10 sendi eest lõbulendusid wälja ainult paar-kolm. Üks selline õnneseen, keegi wanem lihtne töömees, teinud taewa all omad tiirud ära, sagas ümberkogunutega oma lennumuljeid, tähendades, et enne surma see olnud ikka üks wäärt temp küll. Ülewal olnud ilus olla, linn ja ümbrus nagu kämblal, aga alla tulles lennumasin teinud wupsadi-wupsadi, ja siis wõtnud wanamahel südame läigatama.

Pilwise ja jaheda ilma tõttu publik ei waganud keelekastet, mistõttu ka ainelaud ei kaubelnud hästi. Samuti loteriikastid 10-sendiliste lõbulendudega jäid poolenisti ostmata, kuna läinud aastal tehti kastid wiimseni tühjaks. Ka jäätise müüjatel polnud sarnase ilmaga kuigi suurt lõikust.

Esialgsetel andmetel lennupäewa sissetulek on 1000 krooni, kusjuures kulud on weel arwestamata.

Lennupidustustest osawõtnud kaitsewäe lennukid lahkusid Narwast juba pühapäewa õhtul, kuna eralennukid lendasid ära alles esmaspäewa hommikul.

Udria dessant-mälestusmärk avati.

Pühapäewal toimus Udrias dessantmälestusmärgi awamine. Awamise ajaks, kella 12 kogunes awamisepaigale ligi tuhandepäine rahwahulk; mälestusmärgi juure oli üles riwistatud 1. rügemendi aukompanii, ratsakomando, jalgratturite komando, kohaliku kaitseliidu kompanii ja 20-meheline Narwa wabadussõjalaste esindus. Awamistalitusele oli saabunud ka kaitseminister Kerem ja 1. diw. ülem kindral Tõnisson. Esimesena tõid terwituse, Jõhwi poolt lennates, kaitsewäelennukid, tehes õhus mitu tiiru mälestusmärgi kohal.

Awamispidustused algasid waimuliku talitusega, mille pidasid Narwa Peetri kog. õpet. G. Kiwiste ja Waiwara õp. J. Treumann; selle järele awas mälestusmärgi katteſt sisejuhatawa kõnega kaitseminister Kerem, mille peale kostsid aupaugud patareilt. Pikema kõne pidas 1. diw. ül. kindral Tõnisson. Järgneſid terwitused: 1. rüg. ül. abilt. kol. Jaansonilt, Kaitseliidu Narwa malewalt päälik major Lepalt, 1. suurtükiwäe grupi ül. kol. Tohwerilt, kes ühtlasi andis üle ümbriku rahasummaga mälestusmärgi kulude katteks, wabadussõjalaste nimel Podrjatsikult, wigastatud sõjameeste nimel ltn. Pakkaselt, Wiru maawalitsuse esind., kohalike seltside ja organisatsioonide esindajailt, N.E.S. „Ilmarise", Ühispanga ja Alutaguse Põllumeeste seltsi nimel töi terwituſt ja andis üle ümbriku hra Pitsar. Peale selle oli saabunud awamise ajaks hulk terwitustelegramme wabadussõjaagselt dessantoperatsiooni juhilt Pitkalt ja lahinguwendadelt-soomlaſilt; Narwaſt oli saatnud telegrammi „Wõitleja" j. t. org.

Samal päewal kell 4 p. l. algas Udria mererannas kohalik laulupäew, milleſt wõttis osa 9 laulukoori ümbruskonnaſt, Narwaſt wõttis osa „Ilmarise" laulukoor. Pidustusi rikkus osaliselt pühapäewal peale lõunat alanud wihmasadu.

Õhtul oli Udria seltsimajas peoõhtu, mille puhas sissetulek läks dessantmälestusmärgi pühitsemise kulude katteks.

Jalgpalliwõistlusi.

Täna, esmaspäewal linnaspordiwäljal kell ½7 õhtul kohtawad jalgpallis Narwa teatri karikawõistluste tsüklis „Wõitleja" ja Kr. NMKÜ esimesed meeskonnad.

Neljapäewal kell 7 õht. mängiwad samuti teatri karikawõistluste tsüklis Hoiklubi ja „Astra".

Lugege „Alutaguse Elu".

On's siin kõik korras?

Mõni sõna õpetajate valimisest

Hiljutise õpetajate valimise puhul Narwa linnawolikogus juhiti meie lehes tähelepanu selle valimisewiisi ebaotstarbekohasusele. Nende ridade kirjutaja arwates on etteheide praegu walitsewale õpetajate walimisekorrale täiesti põhjendatud. Seda tingiwad rohkesti esinduwad wäärnähted meie õpetajate walimisel ja eriti waldades. Selleşt lähemalt allpool.

Neil päewil kohalikus ajalehes „Põhja Kodus" (nr. 80 20. jkp.), keegi wõtab sõna praeguse õpetajate walimisekorra kohta ja arwab, et see küllalt sobiw on. Samas nim. kirjutise autor leiab et praegumakswal õp. walimiswiisil küll puudusi wõib olla ja küsib edasi: milline wiis on parem; kas õpetajate määramine mõne „kõrgema wõimu" poolt.

Asjaolu, et lugup. kirjutuse autor ei tunne uut kawatsetawat õp. walimise wiisi, millest kõneldud aastaid ning pole ka teadlik senise walimisekorra puudusis, peale nähe, et õp. walimised on muutunud „laatadeks", nagu ajalehis kirjutatawat, põhjustabki nimetatud kirjutuse mitte-midagi ütlewa sisu. Autor on näinud, et Narwa linnawolikogus õpetajate walimisel polnud mingit laata, ning teeb kategoorilise järelduse: walimine omawalitsuste esinduskogudes on õige tee. Ja paneb oma artiklile ka wastawa pealkirja.

Et see küsimus tõstetud üles, lubatagu selle juures lühidalt peatuda.

Õpetajate walimise küsimus ja praeguse korra muutmine on päewakorral juba aastaid. Eelmine haridusminister härra Kukk aſus senise walimisekorra muutmisekawatsuse teostamisele, kuid walitsusekriisi tõttu jäi kawatsuse läbiwiimine pooleli. Praegu on see küsimus wist jälle ajutiselt kalewi all. Kuna õpet. walimiskorra muutmine pole hulk aega akuutselt päewakorral, siis näitab see, et selleks ka mõõduandwad põhjused peawad olema. Ja põhjus ei seisa mitte ainult „õpetajate laatades", waid neid on palju rohkem. Eriti silmatorkaw on see waldades.

Senised kogemused on näidanud, et wolikogud pole küllalt kompetentsed selleks ülesandeks. Walimisel jäetakse tahaplaanile sageli õpetaja wäärtus kutsealal ja esile tükiwad teised tegurid. Sellest siis n. n. onupoja poliitika, poliitiline tutwus, alikäemaks, liigud, seltskondlikutöö nõuete liialdus (näit. nõutakse naiskandidaadilt pasunapuhumise oskust), lisaks weel „õpet. laatadel" õp. kandidaatide füüsilise isiku (naiste wälimuse) „asjatundlik arwustus" jne. jne. Muidugi ei esindu need paheđ kõikjal, kuid paljudel juhtumitel. Ja kui meie kinni naelutame weel nähte, et meie erakondlikel wolinikel, weel enam sageli isegi lapsewanemail pole küllalt südame ligi koolihuwid ega laste kaswatamine koolis, siis on selge, et ei saa nõuda ka wolinikelt õpetajate walimisel asjatundlikku hinnangut ega kooli huwidega arwestamist. Sellest siis nähe, et wolikogud kooli hoolekogu kandidaadid kõrwale jätawad ja toetudes koosolekul toimund „laadaliste" tutwunemisele, teewad oma autoriteetse waliku.

Ei saa ka nõuda, et suure walla wolinikel olekſid südame ligi üksiku kooli huwid. Ja siin jõuamegi õp. walimise reformi tuuma juure: uus wiis ei toetu mitte määramisele („mina käsin" — nagu ütleb „Põhja Kodu" artikli autor) waid walimisele, kuid niiwiisi, et mõjuw sõna on koolihoolekogul, kui koolist kõige enam huwitatud ja kooliringkonna lapsewanemaid esindawal organil. Kes peab siis weel õpetajat walima oma lastele, kui lastewanemad mitte ise? Mida näeme aga nüüd? Walla üheşerwa wolinikud, kes wolikogus enamuses waliwad teise şerwa koolile õpetajat. Küsimata, kas sealse ringkonna wolinikud seda tahawad wõi mitte, kas lastewanemad (resp. hoolekogu) seda soowiwad wõi mitte. Ja kui omawahel ollakse weel wastolus, siis seda wähem hoolitakse teise kooli huwidest. Praegu pole kooli hoolekogul mingit kaasarääkimise õigust; wanas õpetajate walimiskorras oli seda rohkem. Praegu wõib hoolekogu küll soowitada kandidaate, kuid mitte rohkem. Ja nähe, et need soowitatud kandidaadid paljudel juhtumeil läbi kukutatakse, näitab, kui kaugel ollakse kooli huwidest ja kui wähe nendega arwestatakse. Kaasarääkimise õigus peaks olema ka koolijuhatajal, sest wäga tähtis on hiljem õpetajaskonna omawaheline koostöö.

„Põhja Kodu" kirjutise autor wäidab, et Narwa wolikogus polnud mingit „laata" (see autori arwates wist ainuke pahe) ja nendib, et haridusnõukogu poolt esitatud kandidaadid läksid pea kõik läbi ja et paar h. nõukogu kandidaati läbi kukkus, näitawat kontaktipuudust h. nõukogu ja wolikogu wahel, mis aga tulewikus tulewat kõrwaldada. Ka sel juhtumil kui kõik nii oleks, et wolikogu walib h. nõukogu kandidaadid, on wolikogu otstarbetu: kui ta walib ainult esitatud kandidaate, millels see protseduur? Aga nii õnnis seisukord meil siiski ei ole.

Küsime: missugune organ saab põhjalikumalt tuttaw olla kandidaatidega, kas koolihoolekogu, kellel oma kooliasjad südamel ja kelle koolis kand. sageli ka warem töötanud ja haridusnõukogu, kellel aega kand. dokumentidega jne. põhjalikumalt tutwuda, wõi wolikogu, kelle „tutwus" on koosoleku kestel?

Mida siin wastata? Wastus peaks olema selge.

Edasi wõtame näite Narwa wiimasest õpet. walimisest.

Kreenholmi algkooli hoolekogul oli kandidaat, samuti haridusnõukogul — tunnustatud heaks, see oli lastewanemate ja kompetentse h. nõukogu otsus. Selle kandidaadi aga linnawolikogu, kus wõib-olla üksikud Kreenholmi elanikud ja enamik mujalt, kellel nim. algkooli huwid ei saa olla nii lähedal, see organ kukutab läbi. On's ueed kooli huwid?

Ja kui öeldakse: õpetaja on omawalitsuse teenija, omawalitsus peab teadma, keda ta walib — siis pole ka walimiskorra muutmisel omawalitsuse kaasarääkimine ärajätaw (seda on omawalitsusel s. o. wolikogu esindajail ka nüüd hoolekogus). Nõutaw on aga, et õpetajate walimisel olgu 1) esikohal kooli huwid — kõrwaltegurite mõjutusteta ja 2) õp. kandidaatidega olgu waliwal organil põhjalik tutwunemise wõimalus. Sellepärast on õigeim tee walimisõigus anda linnades haridusnõukogude ja maahoolekogude laiendatud koosseisude kätte. Wiimasest wõtaksid osa omawalitsuse ja õpetajate esindajad — lisaks senisele koosseisule. Muidugi wõiks kõne alla tulla ka teine wariant: komisjonid kooliwalitsuste juures (maawal. kaotamisega tahab see wõimalus ära langeda). Igatahes on selge, et muutust on waja. Meie erakonnad peawad tawaliselt igast „priwileegiumist" kinni ja sellisena ka arusaadaw õpetajate walimise oma käes hoid — demokraatliste õiguste nimel!

Eelolewaga pole jõutud weel kõike üksikasjaliselt ära öelda senise õpet. walimise korra puuduste ja kawatsetawa reformi kohta. See nõuaks liialt ruumi. On aga selge, et ei saa öelda mingi brawuuriga — kõik on praegu hea, uut pole waja, ilma et küsimust lähemalt tuntaks, nagu teeb seda kirjutuse autor „Põhja Kodus".

E. H-sen.

Väljarändamine jälle päevakorral.

Eesti asunikud Vaikse ookeani saartele? — 60 perekonda tahavad rännata Ecuadori territooriumile.

Umbes 60 eesti perekonda kawatsewad lähemas tulewikus asuda elama Waikses ookeanis asuwatele Galapagose saartele.

Kuigi eesti asunduse loomine sellele ekwaatorilisele maale tundub kummalisena ja julge ning algupärase ettewõttena, tuleb seda siiski wõtta kui tõsiasja, mille teostamiseks juba ettewalmistused käimas. Uuele kodumaale elama asumise kawa on asjaosaliste poolt juba lõpulikult wälja-töötatud. Samuti on ka ettewõttele rahaline alus pandud — igal wäljarändajal tuli uudse ettewõtte teostamiseks eelarwete järgi

wälja panna umbes 4000 krooni.

Kuna saared kuuluwad Lõuna-Ameerika wabariigi Ecuadori walitsuse alla, saadeti wiimasele juba paari nädala eest ametlik ettepanek saarte asustamiseks eestlaste poolt, millele wastus alles saabumata. Wäljarändajad loodawad kindlasti walitsuse nõusolekut, kuna saarte asustamisest on huwitatud Ecuadori wabariik. Meie kolonistid on nõus alluma walitsuse poolt wäljatöötatud korrale, paludes ainult usuwabadust ja iseseiswat koolikorraldust.

Galapagose saared, mis asuwad Waikses ookeanis ekwaatori läheduses, on wulkaaniline saarte grupp. Suurematel saartest elawad päriselanikud ja üksikud walged. Osa saari on aga

täiesti elanikkudeta.

Üht wiimasest paluwad omale asumiseks määrata ka eestlased, nagu kirjutab „Kaja".

Kliima Galapagose saartel on parem ja terwislikum kogu maailmas. Waatamata sellele, et saarestik asub ekwaatori läheduses, walitseb siin mõõdukas mereklima, kus temperatuur ei tõuse kunagi üle 28 kr. Celsiuse järele. Niihästi taime kui ka loomariik on wäga mitmekesine ja rikkalik. Ka meri on wäga kalarikas. Meie kolonistide poolt on wälja uuritud sealse kliima põhjal kultuurtaimed, mida seal wõiks kaswatada, et wõtta kaasa wastawaid seemneid ja elamiswõimaluste hankimiseks ka põllutööriistu, kalapüügi abinõusid ja muud tarwisminewat warustust.

Sõiduks lõunamaisele uuele kodumaale kawatsetakse osta

suurem mootorpurjek,

mis wastawalt reisijate ja wajalise warustuse mahutamiseks ümber ehitatakse. Laewa ostmist põhjendatakse sellega, et oma laewal kujuneb ostmise- ja ümberehitamise kulusid arwesse wõttes, sõit ja inwentari kohale-reedu palju odawamaks kui mõnel reisijateaurikul. Wiimasel arwestatakse kulusid isiku kohta paartuhat krooni. Praegu on aga wälismail sõidukorras laewu wõrdsemisi odawalt müügil. Kõlbulik laew ookeanisõiduks loodetakse kätte saada paari miljoni sendiga. Pealegi wõib oma laewaga sõites warustuse osta eesti rahaga, mis waluutakitsenduse tõttu aga wälislaewal raskendatud. Laew kawatsetakse panna ühendust pidama Ameerika mandri ja saarte wahele.

Reis üle Atlandi

ookeani Panama kanali kaudu Waikse ookeani saartele kestaks kolm kuud. Wäljarändajad on kõik wõrdsemisi jõukad inimesed, osa neist üldtuntud nimedega. Oma nimesid nad praegu weel awalikkuse ette ei soowi tuua.

Arstid nõuavad stereliseerimist.

Resolutsioone arstidepäeval Narwas. — Päevast wõttis osa 88 arsti.

29. 30. juulil peeti Narwas XI eesti üleriiklik arstidepäew, millest wõttis osa 88 arsti.

Arstidepäewa awas Narwa linnaarst dr. Hans Sulg. Juhatajaks walit prof. Lüüs, abijuhatajaks dr. H. Sulg ja sekretäriks dr. Kärk. Walimise järgi peeti referaate. Prof. A. Lüüs: Kõhuwalud lapseeas. Prof. K. Schlosmann: Wassermanni reaktsiooni toimetamisest ja selle kasutamisest praktiliseks otstarbeks. Eradotsent R Weiderpass: Puudulikult kirjutatud retseptide põhjustatud arusaamatused. Assistent W. Üprus: Genuline epilepsia teaduse praegusaja seisukohast.

Referaatide järele tutwusid arstid linnaraekojaga, orduloosiga, Peeter Suure ja linna muuseumiga ning maaaluste käikudega. Wahepeal peeti lõunaeine „Ilmarises". Peale lõunat kell 4.20 algasid uuesti referaadid. Referaatidega esinesid: Dr. M. Nõges: Gastro-duodenopathia ulcerosa rawist pepsiniga. Tartu ülikooli I kaawakliiniku juhataja assistent dr. U Karell: Wähjatõwe rawimisest. Dr. W. Rüer: Sarlakitaudi hooaeg Narwas 1928-1933. a. ja Dr A. Rosenfeld: Aneurysma arteriale traumaticum verum.

Teise päewa hommikul, 30. juulil, käidi kosel, Kreenholmi wabrikus ja Eesti—Wene piiril. Selle järgi kell 11 hommikul jätkati konwerentsi. Referaadiga esinesid prof. A Waldes: Kliiniline ja patoloogilis-histoloogiline diagnoos. Eradotsent R. Kleitsman: Endometrioosid. Eradotsent H. Madisson: Arstisaladused seadusandluses. Koosolek oli kinnine.

Lõpuks wõeti wastu kaks resolutsiooni: „Eesti arstidepäew, kasutades statistilist materjali pärtwusõpetuse kohta, leidis, et rahwa tõelise tublidusе kattseks tuleb tõkestada sigiwust tõuparanduse kaalutlusel ja keelata ära pshyhhopaatidele abiellumine, wõimaldades wajaduse korral stereliseerimist". Teine resolutsioon oli arstisaladuste kohta.

Peale resolutsioonide wastuwõtmist juhataja prof. Lüüs lõpetas konwerentsi. Kella 4 paiku p. l. peeti Narwa-Jõesuu kuursaalis omawaheline lõuna, millest ka kutsutud külalised osa wõtsid.

Suure töö nigel lõpp.

Peipsi veepinna alandamistööd vaid jõepõhja „surnud punktil". — Jätkatakse „silumistöid".

Käesolewa nädala alul katkestati ajutiselt Peipsi weepinna alandamistööd, kuni kohale saabub „Lobnitsi" wai, millega süwendaja „Hiiglane" hakkab Skarjatina kärestiku kohal süwendatud jõepõhja tampima. Wai walmistatakse Tallinna sadamatehastes. Tööd jatkatakse hiljem ainult 35 – 40 inimesega, kuna seni töötas süwendustöödel 170 inimest.

Postkaardi ja foto
albumeid
soovitab
L. Mauer Joala tän. 12.

Seni on Narwajõge Skarjatina kärestiku kohalt süwendatud 3 meetri sügawuseks 800 meetri pikkuselt ja 35 m. laiuselt. Selle töö tegid kompressorlaew ja süwendaja „Hiiglane", mis on kogu selle aja kestel jõepõhjast tõstnud wälja 75.000 kuutmeetrit liiwe. Jõepõhjast saadud materjal kasutati ära muuli ehitamiseks Waskнarwas. Süwendustööde peale on seni kulutatud 950 000 krooni, millest summast on ehitatud ka süwendaja „Hiiglane", kompressorlaew ja wedurlaewad. Kui Peipsi pinna alandamise töö on lõppenud, wõib laewu ja süwendajat kasutada mujal edukalt süwendustöödeks.

Hispaania tunnustas Nõukogude walitsust.

Hispaania walitsus otsustas ametlikult tunnustada Nõukogude walitsust Wenemaal.

TORMILIND

EVE CARTONI ROMAAN

2.

Ta jättis mind seisma ukse lähedale, nii et ma wõisin näha peowõraid ja kuulda nende sõnu. Mu pilk langes kahele tütarlapsele, kes olid jutuwadas pistnud pead kokku — kindlasti oleks kumbki neist olnud walmis tantsima Rafega sama tantsu, kui ta ainult oleks neid sellеks palunud. Tegin aga mina seda, naese tütar, kes oli ära jooksnud oma mehe juurest ja jättis oma lapse ilma hoolels, — siis oli see midagi muud. Mis ma ka italgi tegin, kui süütu ka see poleks olnud, oli see teiste silmis jälle tõenduseks, et ma astun oma ema jälgedesse. Ma olin ju Mona Cartoni tütar ja saan „sama lõpu tegema" kui tema.

Äkki langes kellegi raske kast mu õlule. Ümber pöörates, suutsin waewalt suruda alla karjet.

„Isa!"

Mina arwasin, et ta wiibib Atlantas ja saabub alles homseks tagasi! Kõik hakkas mu silme ees ringi käima, kui ma waatasin kardetud isa kollasesse näkku, ueisse lumedatesse, karmidesse silmadesse.

Mingit kahtlust, mu isa oli tuliwihane. Ta haaras kramplikult mu õlust kinni.

„Sa tuled kohe koju, saatanawõsu! Oota, kuni me koju jõuame! Ma näitan sulle Mind siin naerualuseks. . . ! Marsch!"

Ta tiris mind õlust lahti lastmata kuni peaukseni. Seal jookſime me Rafele wastu, kel oli minu mantel käes. Sõnalausumata rebis isa talt mantli ja wisates selle mulle õlule, tõukas mind trepist alla, mille ees seisis wana kalesс.

Ma pöörasin ümber, heites meeleheitliku pilgu tagasi. Rafe seisis weel ikka uksel, nägin selgesti, kuis esiku walgus peegeldus ta mustis juustes. Nüüd liikusid ta huuled, ta püüdis mulle midagi tasakesi öelda, millest ma aru ei saanud; isa tõukas mind juba kalesst, hüppas ise järgi ja sõit läks lahti, nagu elu ja surma peale.

Kolisedes, nagisedes ja rappudes weeres kalesс minu kartlikult tukslewa südame takti lüües mööda tänawakiwe meie kodu poole. Sealjuures ma polnud mitte ainult rahutu, waid tundsin, kuis minus tõusis mingi mässuline wiha. Miks suhtus maailm minusse ebaõbralikult? Olin ma ehk kellegile halba teinud? Kuidas juleti kõike, mida ma tegin, walesti mõista, ainult sellepärast, et mu ema kodust oli põgenenud? Wõibolla ei talunud ta elu linnas, elu minu isaga?! Ja kuigi ta ehk ebaausalt oli talitanud, kuidas wõidi mind niiwiisi kohelda?

Kui mu pilk kiindus isa karmidesse silmadesse ja ma waatasin ta rangesse südametusse näkku, seda enam kaldus mu pooleheid ja kaastunne minu noorele emale, kes oli meid jätnud maha. Tõsi, ma tundsin isa ta ainuwalitsusliitus tõbeduses, ta kitsarinnalisuses ja wihas. Isegi kui minu ema polnuks mu ema, ei julgeks ma heita kiwi ta peale.

Kuis ma wihkasin mrs. P'ympton'il Teda ja kõiki neid kitsarinnalisi teelepeksjaid, kes julgesid halwaks pidada, neist erinewaid inimesi.

Isa waikimine rõhus mind, ma tahtsin midagi öelda.

„Mul on kahju, isa", ütlesin, „et pidid ärrituma minu pärast. Rafe ja mina, . . . meie tahtsime ainult midagi teha, et. . ."

„Waiki!" Ta hääles tundus plitsalöögi wihisemist. „Oota kuni kodus oleme, siis kuuled, mis mul öelda on. Ja kui ma sind harinud olen, sõidan ma tagasi ja ütlen, kõigi inimeste ees, ka selle nolgile oma arwamuse!"

Juba ilmuski nähtawale maja, eraldiseisew, mittemidagi ütlew ehitus. Katus wajas parandust ja aialt ning wärawalt oli wärw ammugi luitunud; ajast mil ema oli ära, polnud keegi sellele mõelnud, et istutada akende ette lilli.

Olimegi kohal.

Ma polnud kartlik, siiski wärisesin kogu kehast. Olin juba harjunud sellega, et isa mind kohtles südametult ja ebasõbralikult, nüüd tundsin, et on tulemas midagi halwemat. Isa tiris mind sõnalausumata kägisewast trepist üles, kuni kõigi ukseni.

Sitani ei tulnud ühtegi sõpi mu huultelt, mu hambad lõgisesid nagu oleks mul külm. Isa ei pannud lampi põlema, oli ainult enda taga ukse kinni löönud, kui me kööki astusime. Ta astus kolde juure ja haaras kepi järele, mis lamas seal. Kartlikult tõmbusin ma ukse juure tagasi, tõstes tõrjuwalt käed.

„Isa!" karjusin ma. „Sa ei, ei. . . selle kepiga. Sa tapad mu. . . sa. . ."

Ta oli tõstnud juba käe.

„Ma tahan, ma teen seda!" karjus ta. Ei kardaks ma kohut, et kõhtleks ma minutitki! Aga seda luban ma sulle, tantsida ei saa sa enam niipea! Ma teen sellele skandaalile lõpu! Ma ei taha olla enam inimeste pilkealune.

„Isa", ma olin ta käest kinni haaranud, püüdes teda löömises takistada, „tõesti, ma ei mõelnud mitte. . . ma tahtsin. . ."

„Kahetsuswäärne olewus! Sa olid küllalt häbematu, et misjonitühingu peo. . ."

„Minu sõna sellepeale, isa, sa teed ülekohut! Kuula mind ometigi, palun! Oh nii igaw ja siis ütles Rafe. . ."

„Fi zmorrise lontrus?!" Rafe nimi ärritas isa weel enam wihale.

„Ja, ma tean, et sa jookſed temaga ringi kui üks. . . ! Temaga igapäew kohtad, pea siin, pea seal! Olen wiimaste päewade sees nii mõndagi sinust kuulnud! Ka selle üle peame arwet! Lase mu käest lahti!

Kui ma senini weel suutsin end kindlalt kaitsta, siis nüüd oli mu jõud läbi.

Raske kepp langes wuhisedes läbi õhu mu õlule. Kiljatasin kohutawalt. Seal tabas mind teine löök — jälle löök — löök löögi järele.

Ma usun, isa oleks oma wihas mind tõelikult niiwõrd peksnud, et ma enam kunagi poleks saanud tantsida. Ma püüdsin põigelda kõrwale ta löökide eest, mööda libiseda, juba oli trehwanud kepp mulle korra pähe, kui äkki ilmus kõigi ukse läwele tädi Polly. Minu karjumine oli ta äratanud üles, ta oli tulnud joostes kööki. Hirmunult põgenesin ma ta juure. Ta jäi kaitswalt mu ette seisma, tõstes tõrjuwalt oma käed meeletu wenna wastu.

„Josh! Sa tapad ju lapse!

„Ära sega mitte! Ma tahan teda õpetada mind. . ."

Kuid tädi Polly jõudis tast ette, awades ukse pärani, hüüdis ta.

„Jookse minu tuppa, Ev! Pane enda järgi uks riiwile! Ja sina Josh tule meelemõistusele. Kui sa ei saa mõistlikuks, kutsun ma abi!"

Alles see ähwardus tõi ta mõistusele. Wiimast korda tõstis ta käe, et mind lüüa, lasi aga ta uuesti langeda.

Järgneb.

Täna on viimane aeg uuendada „Alutaguse Elu“ tellimist 1. augustist s. a.

Alarm-aparaat jääb ostmata.

Eesti Pank ei anna wäliswaluutat. — Näib, et küsimust ei ole tõsiselt kaalutud.

Narwale ajakohase signalisatsioon-aparaadi muretsemisel, millise mõte algatajaks oli Narwa tuletõrje eesotsas peamehe A. Nõmtakiga, on tulnud nüüd wastu ootust takistusi. Kuigi kindel kawatsus oli alarmaparaat soetada eelolewaks sügiseks, ei näi sellest asja saawat: Eesti Panga waluutakontrollkomisjon keeldub wäliswaluutat andmast aparaadi ostuks Saksamaalt. Narwa tuletõrje, politsei, kaitseliidu ja kaitsewäe esindajate nõupidamisel läinud reedel otsustati kohtu- ja siseministrile saata märgukiri.

Tuletõrje häirekorraldus Narwas on olnud alati walulapseks. Mineliste wõimaluste puudusel pole Narwas suudetud muretseda sellist signaalaparaati, millega tuletõrje wäljakutse alarmikorras oleks täiesti kindlustatud. Sellest puudusest ülesaamiseks moodustasid Narwa tuletõrjeorganisatsioonid läinud aasta sügisel organisatsioonide wahelise komisjoni, tõmmates kaasa ka kaitsewäe, kaitseliidu ja politsei esindajaid. Teostati ülelinnaline rahaline korjandus, millest saadud summa, ühes kaitseliidu ja kaitsewäe poolt lubatud toetusega, tüünib üle 2000 krooni, millega awanes wõimalus hakata astuma samme alarmaparaadi muretsemiseks. Sellekohasel nõupidamisel, millest wõtsid osa ülalpool mainitud organisatsioonide, politsei ja kaitsewäe esindajad, leiti, et aparaat peab olema selline, et teda oleks wõimalus kasutada peale tuletõrje, ka politsei, kaitseliidu ja kaitsewäe — üksuste kiireks wäljakutseks rahutuste, putschide, wälismaeniase ootamatute kallaletungide, gaasiohu jne. puhul. Alarmaparaatide tüüpidest otsustati tellida Berliinist Julius Pintschi seadeldis, mis läheb maksma 1480 Saksa marka. Selle süsteemilised aparaadid on seatud üles Tallinna sadamasse ja Nõmmele ning need täidawad oma otstarwet üsna hästi. Garnisoni ülem andis loa, et aparaadi ruupor seatakse Hermanni kindluse torni, et signaal kuuldaks ka kaugematesse äärelinnaosadesse. Ühtlasi on mõeldud alarmseadeldis ka kodanikele õige kellaaja kontrollimiseks. Kell 12 päewal teatatakse lühikese signaaliga täpne kellaaeg.

Julius Pintschi firma esindajaga Nõmmel astuti läbirääkimisse ja tellimine anti ära. Loota oli, et sügiseks jõuab aparaat kohale ning kohe wõib asuda selle ülespanemisele. 3. juulil saadeti aparaadi ostmiseks ja Eestisse toomiseks tarwisminewa wälisraha saamiseks palwe Eesti Pangale, kust neil päewil saabus wastus, milles öeldakse wäliswaluuta andmisest ära, nii et paraku alarmaparaadi muretsemine on nüüd esialgu lükatud edasi.

Panga waluuta-kontrollkomisjonis pole nähtawasti küsimust põhjalikult kaalutud, sest teistki pole seletataw äraütlemine wäliswaluuta andmisest. Narwa piirilinnana on juba strateegiliselt sellises asukohas, kus sõja puhkemisel lüüakse esimesed lahingud. Seega alarmaparaadi hädawajalikkus, juba ülsi riiklikult, on enam kui selge. Suur tähtsus signaalaparaadil on ka rahuajal mitmesugustel juhtudel, kui tarwis tekkinud hädaohu likwideerimiseks koguda kiirelt sellels organiseeritud jõude. Ühwas ja organisatsioonid on sellesse tänuwäärt algatusse suhtunud soojalt ja osawõtlikult. Raskele ajale waatamata on suudetud koguda wajalik summa kawatsuse teostamiseks. — Kerkib küsimus: kas peab nüüd takistustest ülesaamiseks ostma waluutat mustalt börsilt, sest muud wõimalust ei näi enam olewat.

Tervishoiu näitust külastatakse elawalt.

Narwa-Jõesuus, Eesti algkooli ruumes awatud Terwishoiu Muuseumi poolt korraldatud terwishoiu näitust külastatakse elawalt.

Palsude ekstiarwamiste äraholdmiseks olgu tähendatud, et näitusel on wäljapandud täiesti uued esemed, mis walmistatud läinud talwel Terwishoiu Muuseumi Haridus- ja Sotsiaalministeeriumilt saadud hädaabitööde kreditidega tööta kunstnikkude poolt ja mis Tartus Terwishoiu Muuseumis weel wäljapandud ei olnud.

Seega on näitus waatamiseks ka neile täiesti uudis, kes Terwishoia Muuseumi Tartus on juba külastanud.

Nüüd jõudis weel kohale uusi wäljapanekuid, eriti suguhaiguste osakonnas, muusas hermafrodiitide ehk „kahepalsete“ suguelundite ehitus.

Näitus kestab weel nädalapäewad.

Eestil olgu oma bensiin.

Eesti õlitiwi-bensiini wäljawedawateleäridele oli waremini lubatud samasugusel määral wälismaa bensiini tollialandusega sisse tuua, kuiwõrd nad Eesti bensiini eksporteerisid. Kuna nüüd selleks enam wajadust pole, siis otsustas Wabariigiwalitsus sellele tollialanduse ära jätta.

Wastutulek skautidele.

Wabariigi Walitsus lubas 7. aug. Tallinnas korraldatawale gaasikaitse instruktorite kursusele sõitjaile, samuti üleriiklikust gaidide ja skautide kongressist osawõtjaile, tagasisõidul raudteel 50% hinnaalanduse maa eest, mis on üle 50 klm

Plüssa jõge süwendatakse.

Wiru maawalitsuse korraldusel algasid Plüssa jõe süwendustööd Plüssa parwe kohal. Süwendustöid põhjustas tänawu-aastane madal weeseis, mistõttu parw jäi sageli jõepõhja kinni. Tänawuse põua tõttu langes weest jões 2/3 meetrit alla normaali. Tööd tehakse öösett, kuna päewal takistasid süwendustööd parwe liikumist.

Ameerikalik wargus.

Neil päewil saabus laagrist koju üleajateenija W. Suurels üllatuseks leidis ta oma korteri, mis koosneb kahest toast, tühjana. Ära oli wiidud mööbel, riided, kööginõud, serwiisid. Alles oli jäetud säng ja fohwa. Wargad olid tegutsenud nii osawasti, et keegi majarahwast polnud neid märganud. Kriminaalpolitsei algas asja kohta juurdlust.

Saksa saadik Jaapanist Narwas.

Hiljuti saabus Narwa Saksa saadik Jaapanist hra Hermann Schultze ühes oma abikaasa Helene Schultzega. Saadiku abikaasa kandis jaapani riideid ja jalanõusid. Haruldased külalised wiibisid 2 päewa Narwas ja tutwusid linna ja ümbruskonnaga.

Uus kirjsuurtükk.

Tokiost teatatakse, et sealse füüsikakeemia laboratooriumi juhataja Schimitzal olewat läinud korda leiutada kiirlaske suurtükki, mis wõib lasta 10.000—60.000 mürsku minutis. Laskmine sündiwat ilma püsirohuta ja ilma pauguta.

Tubaka tolli alandati.

Wabariigi walitsus otsustas alandada toortubaka, nii lehetubaka kui ka tubakawarte pealt, tolli 60 senti kilolt. Uueks makswaks tariifits on senise 3 kr. asemel 2 kr. 40 s.

Eesti-Ingeris põles 60 ha heinamaad.

Tules hävis ka 12 kuhja.

Läinud laupäewal kella 2 paiku p. l. hakkasid põlema Eesti-Nõuk. Wene piiri ääres end. Baikowi maa-alal ümberkaudsete talunikkude heinamaad. Tugewa läänetuulega lewis tuli kohutawa kirusega SSSR'i suunas, ähwardades teispool traataeda asuwat Keikino küla, mis oli sõdemetewihmas ja kibedas suitsus. Külas näis olewat kõik ettewaatuse abinõud tarwitusele wõetud juhuks, kui tuli oleks haaranud mõne elamu. Küla serwa oli toodud tuletõrje prits ja mehed weeämbritega kastsid suitsewaid katuseid. Keikino külas on kõik majad õlgkatustega ja seega kergesti süttiwad. Piiriala ääres olew piiriwalwe patrulleerimistee kraaw Eesti pool puhastati tuldwõtwast risust ja oksest, lõigates seeläbi tulel tee edaspääsuks. Leegid hakkasid seejärele teed murdma teises suunas, ähwardades lähedal olewat riigimetsa. Metsa serwa kaewati sügawad kraawid, millega tule levimist suudeti tõkestada ka selles osas. Energiliselt kustutustööst wõttis osa Lemmi piiriwalwe terwes koosseisus, ka ohi politsei korraldusel õnnetusekohale komandeeritud umbes poolsada ümberkaudset talunikku. Suuremale tulele pandi piir järgmisel ööl kella 12 paiku, mil ka enamik kustutajaid õnnetusekohalt lahkus. Lõplikult sumbutati tuli alles järgmise päewa lõuna paiku.

Tules hävis üldse 60 hektaari niidetud ja niitmata heinamaad, samuti hukkus 12 wärsket heinakuhja, üldkaalus 24.000 kg., mis kuulusid ümberkaudsetele talunikkudele. Kahjusaajatega, kes on kehwad inimesed, sündis wapustawaid stseene. Nutwad mehed kaebasid ja hädaldasid, et tuli riisunud neilt wiimase loomatoidu. Kuid uute heinte ostuks puuduwat raha. Tulekahju läbi tekkinud kahjusumma pole weel selgunud.

Tuli sai alguse Korostelli küla elanik Merkulowilt, kes heinamaal tegi tüütsi. Lahkudes ta jättis risuhunnikud põlema, millest süttis samblaga kaetud kuiw heinamaa. Hooletu taluniku wastutusele wõtuks koostati protokoll.

—

Saksa soovib Eestiga tollilüitu?

„Tung itta“ hakkab end awaldama.

Saksa wälispolitiitilistes ringides on Hitleri wõimuletulekust peale märgata silmapaistwat huwi tõusu Balti riikide wastu. Nagu teada, tahab Hitler Saksa wälispoliitikale anda sama suuna idasse (Drang nach Osten), mis walitses seal 700 aastat tagasi ja mis tõi raudrüütlite salgad Eestisse.

Rahwussotsialistlistes ringides leidub kaunike hulk balti sakslasi, kes seda suunda muidugi heamee ega terwitawad. Hitleri wälispoliitika juht Rosenberg on ise Tallinnast pärit.

Neis ringides on kuulda arwamist, et saksa asjal Balti riikides on olemas wäljawaateid ja kui süstemaatiliselt selles sihis töötada, siis ei jää edu saawutamata.

Mis puutub Eestisse, siis on kuulduši, et wastawates ringides kaalutawat Saksa-Eesti tollilidu küsimust. Arwatawat nimelt, et nüüd, kus Eestis on walitsus, kelle saatus oleneb sakslaste häälteši, on seks õieti soodus silmapilk. Seda juhust ei tulla kasutamata jätta.

Mis puutub üleswõetud tollilidu ülesandesse, siis pole need teada. Wast niipalju on kuulda, et tahetawat Eestilt saada koloniisatsiooni õiguši, s. o. õiguši sakslaste asumiseks Eestisse.

—

Pastor maadleb pornograafiaga.

Nilbesisuline kirjawara Joaorus tuleriidale

Narwa linnawalitsusele esitas neil päewil Tallinna pastor Sätt, kes tuntud suure tõ büse apostlina, kirjaliku palwe, et talle ja ta mõtteosalistele lubataks korraldada 6. augustil kell 4 p. l. Narwa Joaorus wabaõhu jumalateenistuse, mille sihiks on mõtlemine pornograafia wastu. Narwa linnawalitsus pole palwe suhtes weel seisukohta wõtnud.

Mäletawasti pastor Sätt korraldas läinud aastal samasuguse wabaõhu jumalateenistuse Tallinnas, Ranna-Pärawamäel, kus awalikult põletas ära tema ja ta mõtteosaliste poolt kogutud pornograafilised raamatud, broshüürid ja pildid. Kuuldawasti pastoril on kawatsus ka Narwa Joaorus teha samuti tuleriit pornograafilisest kirjandusest, mis kogutud Narwast ja mujalt.

—

NIPET-NÄPET

Kas Richard Wagner põlweneb juuditsoost?

Elawaks tõenäoliseks on saanud, missuguse põlwenemisega on kuulus muusikaloosja Richard Wagner. Prantsuse kirjanik Portales laseb oma ilmunud raamatus wälja paista, et temal selles küsimuses lähemad asjaolud teada on. Kõik teadusemehed, kes lähemalt uurinud Wagneri elulugu, lasewad oletada, et nad kahtlewad, kas kõik asjaolud, mis tema sünniga seotud, ka kõik wastawad tõeoludele. On kuuldawale tulnud kahtlusi, kas tema soontes woolab juudi werd. On awaldatud ühtlasi kahtlusi, kas ta pole koguni oma kasuisa Ludwig Geyeri poeg. Geyer olewat olnud aga puhastwerd juut.

Niisugune on legend, mis liigub Wagneri põlwenemise kohta. Süüdi selles on Wagneri broshüür „Juudid muusikutena“. Samuti toodi ette, et Wagner Dresdenis koolis olles kandis Richard Geyeri nime ja alles hiljem omale Wagneri nime wõttis. Geyeri nimi laseb oletada juudi päritolu. Otto Bournot pühendas sellele loole terwe raamatu, kus ta kinnitas, et Geyer on kristliku päritoluga, mis teistki teadjaid ei takistanud seletamast, et Geyer on siiski juudi päritoluga. Heites ette Wagneri mitte juudi põlwenemist kui mõnda naeruwäärsust, tuuli ometigi tema soontes woolawat juudi wert.

1911. a. ilmus Münchenis trükituit R. Wagneri elulugu. Kohe aga tekkis kahtlus, kas see pole tema abikaasa poolt wõltsitud. Kui nüüd kolm aastat tagasi leiti Londonis mrs. Burelli juurest esimene R. Wagneri autobiograafia, siis see aina suurendas kahtlust. Kohe ilmus ka prantsuskeelne raamat, mis piikawat wihawalab wälja pr. Wagnerile, pealkirja all: „Tõtt Richard Wagnerist“, kus öeldakse, et esimene trükk autobiograafiast algab sõnadega „mina olen Ludwig Geyeri poeg“.

1930. aastal asus seda küsimust uurima sakslane Ludwig Karpath. Tema uuris R. Wagneri algbiognaafiat Uuridest trükis ilmunud ja wõrreldes seoa algeksemplariga jõudis ta otsusele, et poleminigisugust wõltsimist, ning ei saa üldse kõne alla tulla eelpool mainitud wäide. Ainult kahekssa kohta on proua Cofima Wagneri poolt parandatud, kuid et midagi muudetud oleks, see ei pea paika. Pole tuskil kohta, mis awaldatud prantsuskeelses wäljaandes. Mõlemad, nii esimene kui teine trükk algawad sõnadega „olen sündinud 22. mail 1813. a. Lepzigis punase ja walge lõwi sool teisel korral ning olen ristitud Tomase kirikus kaks päewa hiljem nimega Wilhelm Richard“.

Huwitaw on ka see, kuidas sattus üks eksemplar esimest trükki mrs Burelli kätte. Esimene trükk trük. Baselis Bonfantini trükikojas. Lihtsast uudishimust aetud laskis trükikoja omanik ühe eksemplari rohkem trükkida. Mrs Burelli sai selle omale ostmise teel, mis alles siis awalikuks tuli, kui mrs Burelli suri.

Samasuguseid teateid saadi R. Wagneri tütrelt Eva Chamberlainilt, kes teadis rääkida, et R Wagner on oma isaks pidanud Friedrich Wagneri. Oma kasuisa Geyeri on ta armastanud, kuid et ta tema poeg oleks, seda ta küll kunagi kuulnud pole.

Ka on kindlaks tehtud Ludwig Geyeri põlwenemine, millest selgub Otto Bournoti uurimuse järele, et ka tema on täielik kristlane.

Nõnda jääb praegusenigi kindlaks tegemata, kumma wäited siin õigemad on.

Nooremad „karistasid“ wanemaid.

Hokiklubi II wõitis „wanemat wenda“ 9:3 ja „Wõitleja“ II suges VSR'i 6:0.

Sellist „palawat sauna“, nagu Hokiklubi I meeskond sai läinud reede õhtul oma „nooremalt wennalt“, Hokiklubi II, pole ülejõe liiduklasst nahktuulirüütlid saanud enam mitmel heal aastal. Wõistlus toimus W. Musta poolt wäljapandud karikale, linawabriku spordiwäljal, andes tulemuse 9:3 II meeskonna eduks.

Enne wõistlust klubi esimees P. Perepletschikow andis wahekohtunik Langele kinnise ümbriku, mis sisaldas „wanema wenna“ poolt wastasele „etteantud wärawate arwu.

Mäng algas tasawägiselt, kusjuures I meeskond wõttis wastast liialt üleköitselt. Loiduse „karistuseks“ pandi juba 22 minutil I meeskonna wõrk sahisema. Selle resultaadiga, initsiatiiw kogu aeg nooremate käes mindigi poolajale. Teisel poolajal I meeskond alustas pealetungi, millele II meeskond „wastas“ weel ühe wärawaga. I meeskond saawutas seepeale kohe auwärawa tsenter Raudlehe löögist. Järgnes jälle wäraw II meeskonna kasuks ja selle järele penaltist teine, mille lõi puhtalt sisse wärawawaht Lepp. Wiimaks murrab weel II meeskonna pä wastase kaitsest läbi ja tõstab wärawate arwu 5:1 peale. Wiimasel kümnel minutil Iwanow ja Rey lõid kumbki ühe wärawa, wiies wahetorra 5:3 peale. Sellega lõppes ka mäng, kuid ümbriku awamisel selgus, et neli wärawat oli antud ette. Seega resultaat 9:3.

Teine nooremate wõidumäng peeti samal kellaajal linnaspordiwäljal, kus wõistlesid Wõitleja II ja WSR. Wõistlus lõppes tulemusega 6:0 (5:0). Karikawõistluste tsüklis „Wõitleja“ I meeskond suutis „karistada“ WSR'i ainult 0:1. Ka pole WSR seni ühelegi meeskonnale nii wõrt rängalt kaotanud.

Erapooletu saksa leht ilmumas.

Neil päewil wiibis Tallinnas endine „Vossische Zeitungi“ Riia kirjasaatja B. Lamey, kelle hitlerlased wallandasid, kui nad lehe oma mõju alla wõtsid. B. Lamey organiseerib erapooletu saksakeelse lehe käimapanekut, mille ilmumiskohaks oleks Riia. Seks olla juba wastaw aktsiaselts asutatud ja kaastööliste kogu koostamisel.

Hitlerlaste ekskursioon Balti riikidesse.

Saksa hitleri-noored on Saksa saadiku kaudu pöördunud Läti wõimude poole palwega, wõimaldada mitmele sajale hitlerlasteši koosnewale noorsoo ekskursioonile sisesõidu Lätisse. Ekskursioon tahab jääda siia mõned päewad. Hiljem kawatsetakse külastada ka teisi Balti riike, kuna toetuspunktiks jääks Riia. Rühma liigete hulgas on mitu Balti emigranti ja mõned endised Bermondi salga liikmed. Tahetakse esineda suure hiilgusega ja ka oma orkester kaasa tuua. Ekskursiooni peaülesandeks oleks Hitleri waimu arendamine siinsete sakslaste keskel ja sidemete sõlmimine rahwussotsialistliku noorsooga. On kindlaks tehtud, et ekskursioon on organiseeritud n. n. Balti fondi rahalise toetusega.

Koidula tütar tuleb Eestisse.

Mõnede eestlaste poolt on Tallinnas pandud toime wäike korjandus, millega wõimaldatakse Koidula tütrel kodumaale sõita. Isikud, kes Anna Michelsoniga tema Eestisse sõidu asjus on kirjawahetust pidanud, teawad rääkida, et Anna Michelson hea meelega tahab Eestisse sõita. Tema Eestisse sisesõiduks on wastaw luba saadud. Sõit wiibis ainult seepärast, et Itaalia wõimudelt Anna Michelson esimesel katsel pole saanud wäljasõidu luba. Mitmed meie jõukamad perekonnad on awaldanud soowi, et Anna Michelson Eestisse tulekul asuks nende perekonda kodukooliõpetaja kohale keelte alal.

Narva linna sinfoonia orkestri kontserdi kawa.

Teisipäeval, 1 augustil s. a.

I

1) Suppè — avamäng „Padaemand"
2) Carosio — „Edera serenaad"
3) Waldteufel — valss „Uisutajad"
4) Grieg — Süit. Nr. 1.

II

5) Mendelssohn —avam. „Fingali koobas"
6) Solist kunstnik KIRKAL — fagot
7) Lincke — „Amina"
8) Bizet — fant. „Karmen"
9) Marss

Algus kell 8 õhtul. Juhat. Hugo SCHÜTS.
Pääs 5 snt.

Dr. C. Becker

Tel. 195.

Erahaigete wastuwõtmine augustikuus
Kreenholmi haigemajas kella **12—1 ja 5—6.**
Narwa-Jõesuus hr. E. Salzmanni sanatooriumis tel. 36
teisipäeval ja reedel kella **6—7.**

Narva-Peetri Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi rahalise

loterii võitude nimestik.

Loositud 30. juulil 1933. a.

Pilet nr.	Wõit nr.	Pilet nr.	Wõit nr.	Pilet nr.	Wõit nr.	Pilet nr.	Wõit nr.	Pilet nr.	Wõit nr.
1	23	531	73	1129	15	1496	94	2057	75
18	67	624	43	1130	39	1513	19	2160	60
41	72	629	14	1141	20	1555	63	2174	24
43	53	675	59	1184	10	1577	70	2201	88
105	34	698	56	1196	81	1617	95	2206	55
121	58	732	30	1202	16	1657	77	2220	87
135	48	838	99	1213	44	1715	69	2227	76
186	5	846	21	1264	82	1718	28	2237	8
197	41	857	32	1268	91	1736	90	2290	85
256	98	881	83	1283	33	1798	6	2308	45
304	38	912	93	1312	68	1811	36	2338	96
324	71	922	46	1316	84	1818	27	2342	25
366	61	935	13	1324	66	1820	4	2359	42
377	35	940	50	1376	97	1829	100	2388	1
397	92	984	49	1394	37	1852	52	2405	22
442	54	1008	80	1416	31	1864	7	2406	3
444	9	1012	65	1449	40	1906	26	2427	62
445	78	1041	29	1451	74	1967	2	2454	57
485	89	1050	11	1452	51	2016	17	2483	47
530	79	1060	64	1461	12	2045	18	2491	86

Võidud antakse välja igal kesknädalal kella 7—10 õht. Kuuaja jooksul väljavõtmata võidud jäävad seltsi heaks.
Juhatus.

1. Suurtükiwäe grupp — Narvas ostab põllupidajatelt häid põllu-, kultuurheinamaa- ja aasa-

heinu

Wastuwõtmine kella 0800 kuni 1500:
1) Härmamäe heinalaos igal esmaspäewal, teisipäewal ja kolmapäewal.
2) Jaanilinna laos igal neljapäewal ja reedel.
Wihmastel päewadel wastuwõtmist ei ole.
Majandusülem.

Autobuse sõiduplaan

Narwa linna liinidel
2. juulist kuni muutmiseni.
Äripäewiti

Peetri pl.	Linavabrik.
10.—	10.30
4.50	5 15

Laupäewiti

8.30	8.45
10.—	10.30
2.30	2.50
4.50	5.15

Pühapäewiti

2.30	2.50

Peetri pl. — Kreenholm — Kulgu sadam.
Äripäewiti

Peetri pl.	Kulgult
Kell 1.45	Kell 2.—

Peetri pl. — Siivertsi
ainult pühapäeviti häädel ilmadel.

Peetri pl.	Siivertsist
10.—	11.—
1.—	2.—
3.10	4.10
5.—	6.—

Surnuaia pühadel on wahetpidamata ühendus, homm. kella 8—6 õht. Sõiduhind surnuaiale 20 senti.

Vestervalli 2

juukselõikuse äris on avatud

DAAMIDE OSAKOND.

Lokkimine 35 s., maniküür 35 s., kulmude ja ripsmete värvimine 25—35 s.

Joh. Hânilase

saapa ja nahakauplus

Narvas Peetri pl. № 6 Frankl majas (M. Musta kaupluse vastas)

Soovitab ladust: **kingsepa tarbeid, naha kaupu, kalosse,** kewade hooajaks suures walikus daamide ja härrade **jalanõusid,** weekindlaid, wastupidawaid **säärsaapaid** kalameestele. Kaupluses võetakse ka nahka parkimiseks vastu ja antakse pargitud nahku välja. Toorete nahkade ostmine ajakohase hinnaga.

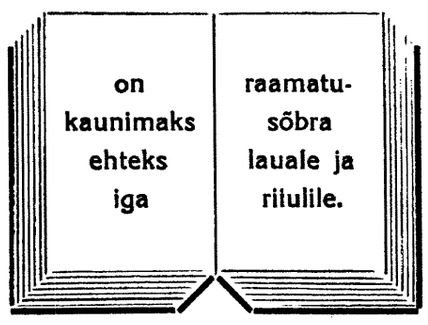
Elektri-aurulokid 4—6 krooni,
vesilained 25—60 senti,
tangilokid 35—50 senti,
maniküür 35—50 senti,
pediküür 75 senti,
kulmude, ripsmete ja juuste värvimine 35 senti.

Ka kõige halvemad juuksed lokin ehtsalt.
Minu head tööoskust tõendab laialdane klientuur.

M-me SCHURA

(Tartu R. Dilsi end. õpilane).
Kabinett N.-Jõesuus, Vabaduse tän, 22.

Köidetud raamatud ja ajakirjad

Igasuguseid **köitetöid** tehakse maitserikkalt ja soodsate hindadega
„PÕHJA EESTI" köitekojas
Narvas, Suur t. 1. * Kõnetr. 65.

Autobuse sõiduplaan

liinil Narva-Jõesuu — Narva
16. juulist kuni muutmiseni.
Liinipidaja A. Hek N.-Jõesuu, Luha t. 6, tel. 31.
Äripäeviti

Narwa-Jõesuust		Narwast	
(raudteejaama) kell	7.30	kell 8.10	(raudteejaamast)
(Peetri platsile) „	8.30	„ 10.30	(Peetri platsilt)
(raudteejaama) „	13.15	„ 15.15	(raudteejaamast)
„ „	17.—	„ 17.35	„
„ „	20.05	„ 20.45	„
„ „	21.30	„ 22.10	„

Pühapäeviti

(raudteejaama) kell	7.30	kell 8.10	(raudteejaamast)
(Peetri platsile) „	8.45*	„ 9.15*	(Peetri platsilt)
„ „	9.45*	„ 10.30	„
„ „	11.—	„ 11.35*	„
(raudteejaama) „	13.15	„ 13.50	(raudteejaamast)
„ „	17.—	„ 17 35	„
„ „	20.05	„ 20.45	„
„ „	21 30	„ 22.10	„

* Ainult hea ilmaga 16. juulist.

Sõiduhind: Peetri pl. 35 snt, raudteejaama 50 snt.
Peatused: Sepa ja Rakvere tän. nurgal, Raekoja pl., Peetri pl. ja raudteejaam.
Tarbekorral lisareisud.

Külastage esimest kuurordi tervishoiu näitust

(avatud 14. augustini)

Näitusel on wälja pandud: Kehakultuur. Hingamisõpetus. Pisikud. Parasiidid. Vähk. Kaswajad naisel. Toitmisõpetus. Piimahügieen. Sündiwus ja surewus Eestis. Rinnalaste surewus Eestis ja wälismail. Rinnalaste toitmine. Õhk ja tolm. Tööliste terwishoid ja kaitse tolmu wastu. Tiisikus. Suguhaigused. :—: :—:

Narva-Jõesuus, Eesti algkooli ruumes (sisesekäik Vabaduse tän).

Awatud argipäewiti kella 9—1-ni ja 4—8-ni õhtul ning pühapäewiti kogu päewa, kella 9—8 õht. Pääs 15 senti.

Avatud uus restoran „PAULI"

(end. „LIWOONIA") N.-JÕESUUS sadama juures.

Maitsevad **lõunad, õhtusöögid** ning **suupisted.**

Wiin, õlu ja parimad napsid.
Igal laupäewal ja pühap. 8—10
— mängib muusika. —

Narwa MAJAOMANIKKUDE PANK

(Narva, Peetri plats 2, telef. 268 (omas majas)

Annab laenusid
majade, kaupade ja wekslite kindlustustel.

Võtab raha hoiule
ajakohaste protsentidega ja toimetab kõiki muid panga operatsioone.

Vajatakse täiesti wilunud kudujat

— jaki- ja westitöödele.
Teat. Posti t. 69, krt. 6.

Ostan

igasuguseid weini, likööri limonaadi, äädika, ekstrakti, lõhnaõli, odekolooni ja tindi

pudeleid.

Narwas, Wiru tän. nr. 15.
Wastuwõtt igapäew kella 8 homm. — 5 p. l.

Aurulaevandus A. Kotschnev
Narva — Narva-Jõesuu
Aurulaewa sõiduplaan
15. juunist kuni muutm.
Äripäewadel

N.-Jõesuust:	Narwast:
kell 6.45 h.	kell 8.40* h.
„ 7.50 h.	„ 11.30 p.
„ 10.45* h.	„ 2.15*p.l.
„ 12.40 p.	„ 3 30 p.l.
„ 4.30 p.l.	„ 5.50 p l.
„ 5.30† õ.	„ 6.50† õ.
„ 8.— õ.	„ 9.10 õ.

* 18. juunist.
† Ainult laupäewadel 1. juulist.

Pühap. ja pühadel

N.-Jõesuust;	Narwast;
kell 7.30 h.	kell 8.45 h.
„ 8.30 h.	„ 10.— h.
„ 9.50*h.	„ 11.— * h.
„ 11.10 p.	„ 12.20 p.
„ 12.40 p.	„ 2.15 p. l.
„ 4.— p. l.	„ 5.10 p. l.
„ 5.30*p. l.	„ 6.40*p. l.
„ 6 30 õ.	„ 7.35 õ.
„ 8.— õ.	„ 9 10 õ.
„ 8.45 õ.	„ 9.50 õ.
„ 10.45* õ.	„ 11.50* õ.

* Ainult hea ilmaga 23. juunist kuni 15. augustini.

„PÕHJA EESTI"
on loetawamaid ajalehti Narwas ja Alutagusel.

Eesti Omavalitsuste Kinnitusselts
„OMA"
JUHATUS: TARTUS, RIIA TÄN. 41, KÕNETR. 3-44
Tule-, elu-, inwalidsuse-, murdwarguse-, klaasi-, koduloomade-, rahe-
kindlustused
Edasikindlustuste wastuwõtmine walla seltsidelt.
Peaagentuur: Rakweres, Viru Panga juures, Pikk tn. 2, kõnetr. 109.
Esindajad: Jõhwis, härra H. Lill, Turuplats nr. 1, kõnetr. 4.
Narwas, härra A. Hochmuth, Posti tn. 41,
ja kõigis rahwarikkamates kohtades.

K/ü. **PÕHJA EESTI TRÜKIKODA**

Narwas, Suur t. 1.
Kõnetraat 65.

NIMEKAARTE,
PIDUKUTSEID,
ARUANDEID,
KIRJAPLANKE,
MÄÄRILEHTI

ja muid trükitöid valmistatakse kiirelt, maitsekalt ja soodsate hindadega.
Tellimiste täitmine ka postiteel.

Sõidu-auto B-15

seisab N.-Jõesuus — Kuurhoone juures.
Sõidab Tartu, otsib kaassõitjat.

Dr. W. LEBEDEW

Suga- ja nahahaigused.
Wastuwõtmine igapäew kella **10—1** ja **4—7.**
Vabaduse t. Nr. 29
Telefon nr. 208.

Wastutaw toimetaja Hans Lill „Põhja Eesti" trükk Narwas 1933 Wäljaandja K.Ü. „Põhja Eesti"